

SLOVENEK

== Velja po pošti: ==

za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20
za Nemčijo ololeto " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V spravi prejemov mesečno K 1.50

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokoni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
prejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

== Inserati: ==

Enostolna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostolna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Oblaki na Daljnem Vzhodu.

Rusija se brez dvoma zopet pripravlja na ekspanzivno politiko v Vzhodni Aziji. To je naravna posledica neuspehov, ki jih je Rusija doživela v Evropi, ko je vodil zunanje zadeve carstva sedanji poslanik v Parizu Izvoljskij. Izvoljskij je bil goreč pristaš politike rajnega angleškega kralja Edvarda, ki je merila na to, da se Nemčija popolnoma izolira in trozvezo oslabi. Zato je skušal Francosko in Rusijo čim tesneje prikleniti nase, Italija pa je tudi s temi načrti simpatizirala, je pa bila tako previdna, da je večalimenj neutralno čakala, kaj bo, da se potem postavi na stran močnejšega. Ko je avstrijski minister za zunanje zadeve Aehrenthal izvršil aneksijo Bosne, je Izvoljskij to priliko porabil, da bi s pomočjo prijateljske zveze z Anglijo in Francijo pripomogel Rusiji do kake velike pridobitve na Balkanu in je zato z vso silo delal na to, da se skliče mednarodna konferenca, na kateri bi bila Rusija zahtevala prosti prehod skozi Dardanele. Kako se je ta načrt temeljito izjalovil, je znano. Na eni strani Angliji ta zahteva ruske prijateljice ni prav nič dišala, na drugi se je Francija konflikta bala, Avstrija pa je, zanašajoč se na Nemčijo, ni hotela o konferenci nič slišati. Rusija je morala kapitulirati in Izvoljskij je šel.

Njegov naslednik Sasonov je začel hoditi po čisto drugačni poti. Ker je izprevidel, da se trozveza ne da zlomiti, je sklenil se Nemčiji približati in na sestanku v Potsdamu sta si obe državi zopet podali prijateljsko roko. Med drugim se je sklenilo, da Rusija opusti ojačene garnizije na nemški meji in tako zdaj lahko zopet svobodneje razpolaga s svojim vojaštvom. Dobila je proste roke nasproti Vzhodu.

Da se je Rusija zopet odločila za energično osvajaško politiko v vzhodni Aziji, se je kmalu pokazalo. Vrgla se je na Kitajsko, ker z Japonsko se ni šaliti; sicer pa je z Japonsko sklenila pogodbo, vsled katere je medsebojno razmerje obeh velevalosti za doleden čas popolnoma urejeno. S Kitajsko se je pa lažje igrati, ker se je vsled

čudnih notranjopolitičnih razmer v tej državi armada zadnja desetletja zelo zanemarjala in ker se je skrajno konservativno ljudstvo modernizaciji vojaštva in sploh vse uprave do zadnjih časov upiralo. Rusija je zdaj konflikt izzvala s tem, da od pekinške vlade zahteva, naj trgovsko pogodbo, glasom katere imajo ruski trgovci do avgusta tega leta predpravo v Mongoliji trgovati tudi s kitajskim blagom, obnovi, česar pa Kitajska noče več. Rusija je zato stavila pekinški vladi nekaj ultimatum.

V Pekingu so vsled tega, kakor listi poročajo, sila razburjeni. Regent, ki vlada mesto mladoletnega cesarja, je sklical državni svet in je vprašal ministra za vojne zadeve, je li armada pripravljena. Ko je slednji to zanikal, so vsi člani državnega sveta od žalosti raztrgali svoja oblačila, ljudstvo pa je pred cesarsko palačo demonstriralo zoper Rusijo, ki hoče starodavno kitajsko cesarstvo ponižati. Kitajska Rusiji še ni odgovorila, skoro gotovo pa je, da se bo ruskemu pritisku udala. Posebno se trudi Japonska, da ne pride do konflikta in posreduje med obema velesilama.

Zazdaj se torej konflikta še ni bati, izbruhnil bo pa gotovo. Kako se bo končal, je težko prerokovati. Mogoče je, da Rusija zasede obmejne kraje v Mongoliji, drugo vprašanje pa je, če bo ta uspeh trajen. Treba je namreč pomisliti, da Kitajska nikakor ni tista stara propadajoča država, kakor si jo nekateri predstavljajo, ki tega kolosa, ki je prestal v več kot 4000 letih svojega obstoja toliko katastrof, ne poznajo. Kitajska šteje 400 milijonov prebivalstva, ki se trdno oklepa svoje božanske dinastije in svojih tradicij, ki smrtno sovražijo vse tujce in kojega narodno čustvovanje je tako visoko razvito kakor pri nobenem narodu na svetu, če izvajamo sorodno Japonsko. Kitajska se pa tudi zadnje čase modernizuje, zlasti kar se armade tiče in mlada kitajska inteligenca, ki se je izšolala v Evropi, dela vztrajno tudi na izpolnitvi uprave. Da bi bila Rusija temu žilavemu narodu kos, je popolnoma izključeno. Poniža ga lahko, dokler še ni pripravljen, a to bo še hujši odpor izzvalo.

Drug važen moment je pa ta, da je treba pri tem konfliktu računati na

Japonsko. Rusija sicer zdaj računa na to, da tudi Japonska preži na kitajsko ozemlje, tako na polotok Kvantung in na Mandžurijo. To je res in Japonska bo gotovo gledala na to, da se v konfliktu med Rusijo in Kitajsko sama okoristi. Toda drugo vprašanje je, kako dolgo bo Rusiji to všeč, zakaj Japonska ima še večje načrte, ki se z ruskimi nikakor ne vjemajo. Kitajska in Japonska sta si bili že velikokrat navskriž, a kadar bo prišel oni veliki dan, ko se bo ves Vzhod prebudil, takrat bo rmeno pleme edino v boju zoper tujca.

Na vsak način je igra, ki jo je Rusija na Vzhodu zopet začela, jako nevarna.

Plete se pa na Vzhodu tudi nekaj med Japonsko in ameriškimi Združenimi državami. V Mehiki se bori predsednik Diaz z vstaši. To je njegova stvar, ki nobenega drugega nič ne briga. Vendar pa so se Združene države v ta konflikt vmešale. Zakaj? Zato, ker so dognale, da je zadnji čas Japonska z Mehiko sklenila pogodbo, da sme Japonska v Magdalenskem zalivu ustanoviti postajo za premog. V Washingtonu pa pravijo, da to ne gre, zlasti ker bo v kratkem zgrajen panamski prekop, ki ne sme biti izpostavljen tujemu brodogojstvu. Amerikanci so zdaj tudi ojačili svojo posadko na Honolulu in nameravajo tudi na Hawaii poslati 12.000 mož. To je vse zoper Japonsko naperjeno. Kako veliko je nasprotstvo med obema državama, dokazuje to, da namerava kalifornski senat skleniti, da se Azijcem prepove, da ne smejo kupovati zemlje na kalifornskih tleh.

Vse to so znamenja velikega in neizbežnega konflikta med evropskimi državami, ki so v Aziji angažirane, in azijskimi domačimi vlastmi. Kako se bo končal, to Bog ve.

ITALIJANSKO MINISTRSTVO DEMISIJONIRALO.

Na Laškem se je zgodilo nekaj zelo nepričakovanega; tik pred velikimi jubilejskimi slavnostmi je demisijski ministri Luzzatti, in sicer na popolnoma podoben način kakor francosko. Radikalci in socialisti so namreč interpellirali, zakaj vlada ne pospešuje del komisije za volivno reformo za parlament. Pri glasovanju o

dnevnom redu se je sicer večina izrekla v zmislu vladnega stališča, toda radikalci in socialisti so vsi glasovali zoper vlado, v kateri sedita radikalec Sacchi in Credaro. Ta dva sta zato sklenila demisijsirati, vsled česar je potem ves kabinet sklenil odstopiti. Odločilno je bilo stališče bivšega ministrskega predsednika Giolittija, ki je v zbornici izjavil, da bi morala zbornica volivno reformo nujno rešiti.

ANGLEŠKI MINISTER ZA OMEJITEV OBOROŽEVANJA.

V angleški zbornici je naglašal državni tajnik sir Grey, da zunanje razmere niso napete. Želi, da ostanejo angleški prijatelji tudi z ostalimi velelastmi v dobrem razmerju. Toplo je pozdravil Aehrenthalovo izjavo, da želi Avstro-Ogrska staro zaupno razmerje. Ves nadaljnji Greyov govor je bil zelo miroljuben in je pozdravljal Taftov načrt o mednarodnem razsodišču. Sodi se, da sklene Angleška pogodbo glede na permanentno razsodišče z Zedinjenimi državami.

PROTI LJUDSKEMU ŠTETJU NA NIŽJEM AVSTRIJSKEM.

Praga, 20. marca. Včeraj je bil v Pragi shod, ki so ga sklicale vse češke stranke, na katerem se je protestiralo proti nemškonskacionalnemu nasilstvom pri ljudskem štetju na Nižjem Avstrijskem. Med govorniki je bil tudi posl. prof. Nelich. Sprejele so se resolucije, v katerih se protestuje proti ljudskemu štetju na Nižjem Avstrijskem ter zahteva remedium.

ŽENSKÉ DEMONSTRACIJE ZA VOLIVNO PRAVICO.

Včeraj popoldne je na Dunaju priredila socialno - demokratska stranka velikanske demonstracije za žensko volivno pravico v vse javne zastope. Že v prvih popoldanskih urah so se začele zbirati socialno-demokratske žene v gruclah, okrašene z rdečimi nageljni na Cesarja Viljema ringu, na katerem se je kmalu nabralo na tisoče žensk. Na shodu v cvetličnih dvorinah (Blumensälen) je govoril dr. Adler, več žensk, med temi tudi v imenu čeških žen Ivana Dvořák in v imenu poljskih Antonija Scherer. Vsi govorniki so zahtevali volivno pravico za ženske ter so bile sprejete tudi tozadevne resolucije. Po končanem shodu so se ženske

LISTEK.

Invalidova povest.

Po francoskem izvirniku. — Lea Fatur. (Konec.)

Peljali so me k Santandru, sporočil sem mu Paezovo naročilo in povabilo. Bridko se je nasmešnil Santandra: »Da bi bil prišel tudi Paez z deklico, ne bi nas bil moral rešiti, in da je prišel tudi zdaj, ne bi mogel pomagati Salvatorielli. Španska pomoč je pritisnila v mesto kmalu po njegovem odhodu, bili smo se pogumno, ta-le peščica se nas je prebila iz mesta. . . Dekle pa se je, kakor sem izvedel, vrnilo v mesto. Zanašalo se je na svojo zvezo s častnikom španske posadke, ki je naš zaveznik. Izdal ga je sopernik, ki je molčal, dokler se je bal naše moči. Prijeli so Salvatoriello in njega, po naglem vojaškem sodu bota ustreljena oba še nocoj ali jutraj — ne vem prav — vem pa, da ni rešitve za njo.« — »Če je ne morem rešiti, hočem biti vsaj priča smrti mlade junakinje,« sem vskliknil in odjezdil kmalo od pobitih upornikov, ki so me hoteli počakati in oditi z menoj k Paezu. — Prišel sem srečno v mesto. Po ulicah so hodile španske patrolje, meščani so se skrivali preplašeni, hiteli naglo mimo vojakov. Pod pretvezo, da se pridružim španskemu četam, sem bil prišel v mesto, sem dobil prenočišče in družbo. Vse je

govorilo o eklatantnem slučaju, ki se je zgodil ravno v Santa Fé: Častnik v španski službi je bil v zvezi z uporniki, je sprejemal in dobival poročila po svoji zaročenki, nežni mladi deklici. Tak slučaj je treba strogo kaznovati — vojaška oblast je obsodila častnika in njegovo sokrivko na smrt. Rano za jutro ustrelje njega, njo dene rabelj ob glavo. Meni je kar vrela kri. Obsoditi mlado dekle na smrt! Za njeno obdobjanje vredno junaštvo. . . Kar verjeti nisem mogel, mislil sem, da jo moram rešiti, oziral sem se po prostakih in častnikih, da bi našel kje iskro sočutja, človeka, ki bi mi pomagal rešiti Salvatoriello; oziral sem se v hiše, da zagledam meščana, ki bi imel iste želje. A meščani so zapirali vrata in okna, španski vojaki so kleli in klicali smrt na vse upornike. »Vsakega desetega postreliti,« so svetovali, »potem bo mir.« — Tako nisem našel žive duše, ki bi mi pomagala, ki bi imela vsaj usmiljenje z ubogo žrtvijo svojega domoljubja. Vso noč sem hodil okrog ječe, ugal, kako bi rešil deklico, poskušal, vse zaman. . . Ko je vstajalo solnce, so začeli vojaki staviti oder na Velikem trgu. . . Kmalu so se odpirala vrata in okna, ljudje so se zbirali mračni na bregu, so šumeli in mrmrali, kakor pred nevihto. Jel sem upati. Nagovoril sem tega in onega. Zaplamenela je kri, ko jo pripeljejo vojaki, planemo nanje, odpremo vrata, posadimo rešena dva na konja in bežimo z njimi k Paezu. Da, ko bi ne bilo toliko

vojakov! Oklepali so tako gosto obsojenca, da ni bilo moči do nju. Nagli naval na oborožene je izval le salvo, ki je ranila nekaj ljudi, je izzval le še večjo stražo okrog odra. Meni je bilo bolj mučno, kakor na ledu Berežine, ko so padala jezera naših. Umrlo bo mlado dekle — a jaz stojim tu, ne morem pomagati. . . Še preriti se nisem mogel do nje. Posnemal sem le iz opazk množice, ki je valovila kakor morje, kaj se godi tam v sredi. »Peljejo ga k zidu — vežejo mu oči — on pogleda še enkrat tja — na nebo. . . Zdaj! Strel! Grozen krik! Kolobar vojakov se odpre, dim streliv se gubi v zrak, solnce gleda smehljaše na mrtvega. . . Streslo se je ljudstvo in zastokalo. . . Jaz sem tolkel na desno, na levo, sem se približal odru. Zagledal sem jo. Od razpletenih las pokriti kakor s črnim žalostnim plaščem je stala na odru, se ozirala nemo na truplo ustreljenega prijatelja. Kako je prosila, da naj ga izpuste, ker je nedolžen, kriva je samo ona. On pa je jemal vso krivdo nase. Zdaj morata umreti oba. . . Od nemega trupla dvigne Salvatoriella krasno oko v nebo — tam se snideta. O svoboda! Edino nad zemljo je tvoj dom! — Ne vem, kako je bilo. . . Hotel sem, mislil sem, da odsunem vojake, jo odnesem na konja, oddirjam. Prazne sanje. . . Ze stopi rabelj k svoji žrtvi. Dekle zamiži, omahne. »Vode! Vode! prosí šepetaje. Tioč rok hiti k vodnjaku, vojak vzame kupico, jo ponudi Salvatorielli. Pogleda ga, se upokoni: »Nikdar od sovra-

nika!« »Bravo!« zavpije ljudstvo, v tem hipu skočim na oder, iztržem vojaku kupico, jo podam deklici. Spoznala me je. Ko je pila, sem ji pošepetal Paezovo sporočilo. »Prekrasno!« je vskliknila tiho, »recite mu, naj me maščuje.« »Proč!« so silili vojaki, rabelj je odstrigel deklici dolge lase. Sunili so me doli, a zagrabil sem še par tistih las. Silil sem se skozi gnječo, bilo je najboljše, da grem, in tudi — tiste smrti — ne tiste nisem mogel gledati. »Živela svoboda domovine!« je zaklical mlad glasek. . . Ni se tresel strahu, junaško je umrlo junaško dekle.

»Salvatoriella! Kje je Salvatoriella?« je klical Paez nestrpno, ko sem se vrnil z rešeno Santandrovo četico. Podal sem mu pram ženskih las. Razumel je, zatulil in se vrgel na tla. »Maščeval jo bom,« je prisegel in ni zatisnil očesa in zaužil hrane skozi tri dni. Odtodaj je postal še bolj hraber, še bolj neusmiljen. In ko je objel po bitki pri Carabatu Bolivar Paeza in mu rekel: »Vi ste rešitelj dežele,« je odgovoril Paez mrko: »Maščeval sem Salvatoriello.«

Tako in še mnogo je pripovedoval star invalid, hvalil je krvave vojne, zmage, stresal prazen rokav. A meni, mladeniču, ki je ljubil življenje, postajalo je tesno. Čemu ubijanje, preganjanje? Kaj ni sveta dovolj za vse narode božje? Kaj so sanje slave? Na pustem otoku jih je končal mogočni imperator — staremu invalidu visi od rane prazen rokav. . .

uredile v dolg sprevod, v katerem so nosili številne napise. Pred parlamentom jih je številna množica živahno pozdravljala. V sprevodu je bilo okoli 1000 ljudi. Tudi po drugih večjih mestih so priredili socialni demokrati manifestacijske shode za žensko volilno pravico.

BOSENSKI SABOR.

V soboto je došlo v bosenskem saboru pred glasovanjem o proračunu notranje uprave do prepira med hrvaškim poslancem Gjuroveckijem in srbskimi poslanci. V saboru je nastal velik hrup; poslanci so skočili kvišku in si grozili, nazadnje pa so se obmetavali s popirnimi mapami in vsemi mogočimi stvarmi. Poslanca Kocić in Todorović sta bila na obrazu krvava. Seja se je prekinila. Ko je bila zopet odprta, je izjavil poslanec Gjurovecki, da so ga nekateri Srbi med glasovanjem o neki resoluciji neprestano sramotili in ko ga je predsednik ukoril, je zaklical: »Kaj me napadate kot psi?« Poslanec Gjurovecki je obžaloval ta izraz ter izjavil, da pričakuje od srbskih poslancev, da istotako prekličejo svoje žalitve. Saborški predsednik je nato izjavil, da z ozirom na Gjuroveckijevo izjavo, istemu izreka samo poziv k redu. Vsa zadeva pa se bo itak odkazala disciplinarnemu odseku. Nato se je nadaljevalo glasovanje o posameznih odstavkih proračuna, ki so bili sprejeti kot je predlagal odsek. Za tem se je pričela debata o postavki »javno zdravstvo«.

SPOR MED ŠPANSKO IN VATIKANOM.

»Vossische Zeitung« poroča iz Madrida: Potrjuje se, da je bil odgovor Vatikanu na zadnjo noto Španske zelo oster. Canalejas je izjavil, da so se pogajanja z Vatikanom prekinila, ker stavi Vatikan zahteve, ki so nezdružljive s pravicami Španske. Vlada bo svojo dosedanje politiko nadaljevala ter predložila v kratkem parlamentu društveni zakon.

PREDZNAKI NOVE REVOLUCIJE NA BALKANU.

Solun, 20. marca. Vesti iz Albanije so zelo vznemirljive. Albanci se mrzlično pripravljajo na novo vstajo. Manjši spopadi med turškimi vojaki in Albanci se že dogajajo. Poročilo iz Sofije, da vlada med posameznimi makedonskimi revolucionarnimi odbori popolna edinost v vseh vprašanjih, vznemirja vedno bolj tukajšnje oficielne kroge, ker bi eventualni nemiri v evropski Turčiji, istočasno z arabsko vstajo v Jemenu, postali lahko usodepolni za turško državo. Od druge strani pa se že zagotavlja, da bo med združenimi makedonskimi revolucionarnimi odbori in revolucionarnim albanskim odborom še le prišlo do dogovora za enotno postopanje v najkrajšem času.

AMERIKANCI PROTI JAPONSKI.

»Exchange Telegraph Company« poroča iz New Yorka, da je vojni departement v Washingtonu odposlal celo brigado na Havai. Ta vest dokazuje, da se vlada Zedinjenih držav boji napada Japonske.

VELIKA LAKOTA NA KITAJSKEM.

»Kölnische Volkszeitung« prinaša od škofa v Šanghaju pismo, v katerem sporoča, da tekoma petih mesecev od 40 tisoč kristjanov 35.000 nima nič jesti, ter da se žive z listjem, koreninami dreves in napol zginitimi živali. V veliki pokrajini na južnem Kitajskem umre skoro vsak dan po dvanajst ljudi od lakote. Ljudi, ki trpe lakoto na Kitajskem, cenijo na tri milijone.

Proces Kayser-Palese.

Celovec, 19. t. m.

Proces zoper Kayserja je v soboto, 18. t. m., bil v toliko zanimiv, da sta se pojasnili dve točki: rentabiliteta premogovnika v Feldkirchnu in kako-
vost razmerja med Weißom in Kayserjem. Kar se prvega tiče, je bila sodba izvedencev precej neugodna in bi iz tega sledilo, da sta Kayser in Palese špekulirala z veliko lahkomišljenostjo. Kar pa zadene razmerje med Weißom in Kayserjem, bi na podlagi sobotne razprave sledilo, da je več krivde na Kayserjevi strani.

Kvaliteta premogovnika.

Priča inženir Kubics, ki je bil svojčas ravnatelj Kayserjevega premogovnika in je, ko se je šlo za to, da se ustanovi angleška akcijska družba, njegovo vrednost cenil na 6 milijonov kron, izjavi, da je prišel do te vsote na podlagi prejšnjih računov, iz katerih se je dalo posneti, da je premogovnik nesel 730.000 kron rente.

Sodni izvedenec, inženir Veith iz Wolfsberga, da je naprava premogovnika popolnoma zgrešena. Naprave so

predrage in preobširne v primeru s tem, kar premogovnik nese. Vrva železnica je sicer za transport najbolj pripravna in poceni, vendar pa jo je firma Kayser dva- in polkrat preplačala. Kopalje premoga je težavno, v toliko pa zopet ugodno, ker je malo vode v zemlji. Pravega premoga je v celnem premogovniku nekako 19%, slabejšega 18%, ostalo je gruž. Kar se kvalitete tiče, je v premogu 4% žvepla, 1/2% vode in 15% pepela. Vsled velike množine žvepla premog ni za industrijske svrhe, ker žveplo razjeda kotle. Strojne naprave so predrage; požrle so 1.800.000 K, kljub temu ni mogoče delati dalje, če se ne napravi nove investicije. Premoga je vsega skupaj za 3000 vagonov (ne železniških, ampak malih rudniških) na leto skozi 26 let. Ves premogokop je vreden 534.452 K.

Podobno se izjavi izvedenec inženir K a b r a. Tudi on premogovnika ne ceni višje; kar se pa kvalitete premoga tiče, ni tako slaba. Vendar pa je on naziranj, da je bil obrat v zadnjih letih tudi nevpoteševši amortizacije pasiven in da je tudi danes pasiven. Morebiti bi se bil dal kak dobiček doseči, če bi se bila stvar drugače vodila.

Kar se tiče cenitve šest milijonov, kakor so premogovnik izvedenci svojčas cenili, se zdi, da je na te cenitve vplival mons. Weiß, ravnatelj Centralne.

Pismo Weißa.

Nato nastopi za pričo dr. Karol Weiß, vseučilišni profesor na teološki fakulteti v Gradcu, brat bivšega ravnatelja koroške Centralne.

Izpove, da je, ko je slišal o denarnih težavah Kayserja in Centralne, prevzel nalogo premogovnik za 3 in pol do 4 milijone kron prodati, da pa je potem odstopil in je prevzela posredovanje za prodajo druga oseba. Končno se je vsa akcija vsled bližajočega se konkurza seveda ponesrečila.

Kar se tiče razmerja med Kayserjem in Weißom, je priča 11. julija lanskega leta na stanovanju svojega brata v Celovcu, ki je medtem že pobegnil, našel pismo, ki ga sodnemu dvoru prebere in obširno komentira. Pismo ni podpisano, sicer pa pravi priča, da njegovo avtentičnost, če potrebno, lahko brezdvomno dokaže. V tem pismu dolži Weiß vse nesreče Kayserja in mu v trpih besedah očita neodkritost. Weiß pravi, da je načrt fingirati vložne knjige, na podlagi katerih je dobil Kayser denar od banke v Coneglianu in pri trgovcu Spörryju v Zürichu. Kayser je v, ki mu je sveto obljubil, da bo vsoto res vložil, pa svoje obljube ni izpolnil. Weiß je hotel za jamstvo obdržati ono posojilo, ki ga je Kayser dobil od Spörryja, toda Kayser je to preprečil s tem, da je prišel pred Weißa z zapalimi menjicami, katere je bilo treba s Spörryjevim denarjem plačati. Weiß da je bil vsled tega tako iz sebe, da je Paleseju denar v glavo vrgel. Nadalje izjavlja monsignore Weiß v svojem pismu, da tista menjica 200.000 K, ki se je bila od Kayserja in Paleseja akceptirana in katero je društvo Sv. Jožefa začetkom avgusta takoj pustilo eksekvirati, ni veljavna, ker firma ni dobila zanj nobene valute. Menjica bi se bila imela na čisto drug način porabiti.

Priča pravi, da je Kayser Weißa grdo izrabljaj, ga goljufal in ob vse pripravil, kar da popolnoma odgovarja njegovemu lahkomišljenemu in brezvestnemu značaju. Kayser da je namenoma in z dobrim premislekom izrabljaj prve pogreške Weißove, da ga je čedalje bolj spravil v odvisnost od sebe.

Kayserja so izvajanja Weißovega brata očitno zelo zadela, potem pa se je izgovarjal po svoji navadi, da je prišel v nesrečo, ker se je preveč na druge zanašal, kar se pa Weißa tiče, ga je Weiß strogo kontroliral, da ga torej ni mogel slepiti; vložni knjigi je lombardiral, ker je bil v skrajni sili itd. Da je Weiß Paleseju denar v glavo vrgel, pa je res.

Kako se je pri »Centralni« poslovalo.

Priča Kassl, član načelstva Centralne kase, je tisti, ki je z Weißom vred podpisal ono izjavo »Centralne kase«, na podlagi katere je trgovec Spörry v Zürichu Kayserju na njegove fingirane vložne knjige posodil 350.000 K. Kassl izpove, da ga je Weiß 4. maja 1910 poklical v Celovec in mu rekel, da gresta k notarju podpisati neko izjavo, ki se tiče odpovedi posojila 350.000 K od strani švicarske banke. Torej ga je Weiß nalagal. Pri notarju, ki je bil jako zaposlen in se mu je zelo mudilo, je Kassl pismo podpisal, ne da bi ga prebral. Sicer pa da je bil Weiß vsega mogoč v Centralni kasi. Statuti Centralne da so baje bili taki, da se Weißa ni moglo izlepa kontrolirati. Načelstvenih sej je bilo v letih 1910 in 1909 samo po ena na leto. On te mnenja, da je

Palese Kayserja dirigiral, Kayser pa Weißa, Weiß pa je slepil načelstvo Centralne. Tudi on prisoja večji del krivde Kayserju. Kayser da je bil tako nadležen, da ga je Weiß parkrat iz pisarne vrgel.

Upravitelj konkurzne mase.

Dr. Domenig, župan v Feldkirchnu, pove, da znašajo aktiva firme Kayser 1 milijon, pasiva pa 7 milijonov. Glavni upnik je »Centralna«. Na vprašanje državnega pravdnika izjavi, da upniki tretjega razreda čisto gotovo ne bodo nič dobili, upniki drugega razreda po vsej priliki tudi nič ne, upniki prvega razreda pa bodo imeli nemajhno izgubo.

Glede Kayserjevega značaja pravi, da je bil Kayser jako brezobziren in zvit in da je vsakega opeharil, ki je z njim imel kaj opraviti.

Neka priča je izpovedala, da je monsignor Podgorc kot podnačelnik »Centralne« svojčas v Feldkirchnu, ko si je rudnik ogledoval, izrazil velike dvome o rentabiliteti podjetja.

Dnevne novice.

Somišljeniki — po jutrišnji volitvi brzojavite izide volitev »Slovenca«.

+ Liberalni volilni manevar. Liberalci nimajo za jutrišnjo deželnozborsko volitev nobenega kandidata. Zato pa bodo volili odstopivšega Mandelja, ker upajo, da na ta način vsaj naredo kaj zmešnjave. Celo našim pristašem prigovarjajo, naj nalašč volijo Mandelja, češ: Če bo zmagal sam od sebe proti stranki, bo imel večjo moč. To je seveda največja neumnost. Liberalcem gre le za to, da bi število glasov S. L. S. zmanjšali. Temu nasproti pa povdarjamo, da je bivši poslanec Mandelj iz lastnega nagiba odložil svoj mandat, in na prigovarjanje prijateljev odločno izjavil, da ne kandidira. Edini kandidat, ki ga je voliti, je Ivan Vehovec, župan v Žužemberku.

+ Volilni sod v št. Vidu pri Zatičini. Včeraj se je vršil v št. Vidu pri Zatičini dobro obiskan volilni shod. Predsedoval je Rojc iz Doba. Dr. Lampe je poročal o deželnem zboru. Pojasnil je zlasti deželnozborski sklep o združništvu. Liberalci so zakrivali hude polome, S. L. S. pa hoče varovati poštene zadrage, zlasti kmečke posojilnice. Dr. Lampe je odgovarjal na poslanico bivšega deželnega poslanca Mandelja, ki nasprotuje cestnemu zakonu, dasi je za kmete koristen; nato pojasni veliko socialnopolitično in gospodarsko važnost deželne akcije glede izrabe vodnih sil. Zborovalci so vzeli z odobravanjem na znanje poročilo. Potem je govoril župan Vehovec kot kandidat. Naštevaj, kaj je S. L. S. že storila za kmeta in kako se je izkazala kot prava ljudska stranka. Na njenem programu hoče delati, ako mu volilci poverijo mandat. Z živjo-klici na S. L. S. in na kandidata Vehovca se je shod končal. Vsi zborovalci bodo volili kandidata S. L. S., ki je: Ivan Vehovec, posestnik in župan v Žužemberku.

+ Volilni shod S. L. S. se je vršil včeraj zjutraj v Boštanju ob Savi. Na dobro obiskanem shodu je govoril deželni odbornik g. dr. Ivan Zajc. Nekrjavni mešetar je hotel prodajati na shodu liberalne modrosti, a dr. Zajc ga je vzel v žehto, da je pobegnil urnih krač. V Boštanju bodo zavedni kmetje volili kandidata S. L. S. Ivan Vehovca, nekaj izgublencev Kristana, liberalci pa bodo kazali svojo revščino z praznimi glasovnicami.

+ Ideal naših soc. demokra'ov. 40 let je v soboto 18. t. m. preteklo, odkar se je bila v Parizu ustanovila takozvana komuna. Vsak, ki količkaj pozna zgodovino, ve, ka je pariška komuna l. 1871. pomenila. V času, ko se je hrabra francoska armada borila proti Nemcu, je par prenapetežev v Parizu napravilo revolucijo in po načelu, da je vse last vseh, ustanovila novo »vlado«, ki je obstojala v tem, da je zavladala največja anarhija. Zgodovina komej pozna grozodejstva, ki bi bila podobna onim, ki jih je komuna v Parizu izvrševala: pomorili so na stotine in stotine nedolžnih, obešali svoje nasprotnike, zlasti duhovščino, na laterne, vse pokradli in oropali in se začeli potem še med seboj klati. Kdor je bil količkaj na sumu, da je monarhist ali veren ali pa pristaš redu sploh, vsakega so neusmiljeno brez vsake sodbe kakor psa ustrelili; sodrga je plenila in požigala. Hvala Bogu je armada nove republike Pariz teh bestij kmalu osvobodila in general Gallifet je vodje komune po vojnem pravu kot največje zločince in sovražnike človeške družbe dal po zakonu obsoditi, na kar se je cela Francija oddahnila. — In te komunarje je 18. t. m. slovesno proslavljala tudi naša soc. demokracija! Na Dunaju je glasom poročila »Arbeiter-

Zeitung« sodrug Winarsky svoj govor v proslavo komunardskih bestij takol končal: »Delajmo v duhu teh junakov in vzgajajmo proletarijat v zmislu ideala! Tako bomo mi izvršilci testamenta padlih komunardov! Živela komuna!« — Rdečkarji torej kar ne morejo pričakovati trenutka, ko bodo ko izvršilci testamenta komune morili, požigali in ropali. Hvala Bogu je naš ljudstvo še tako zdravo, da se te lep želje naših soc. demokratov ne bodo izpolnile!

+ Shod S. L. S. v škofji Loki. Včeraj dopoldne je bil shod S. L. S. škofji Loki, na katerem sta poročala delu poslancev S. L. S. dr. in dež. poslanca E. Jarc in Fr. Demšar. Na številno obiskanem shodu je govoril tudi škofjeloški župan, notar Lenček, ki je v svojem govoru priznal S. L. S. skrajno za prebivalstvo kranjske dežele ter prosil poslanca E. Jarca, naj se tudi v bodoče zavzema za škofjeloške potrebe kot n. pr. novo cesto do kolodvora. O tem shodu bomo še poročali.

+ Volitve v trgovski in obrtni zbornici — pravilne. Gospod dr. Murnik, tajnik trgovske in obrtne zbornice na prosi poročilo sobotnega »Slovenca« o tem, kaj je izjavil g. Kregarju in Štefetu v zbornični pisarni izpopolniti v toliko, da so se volitve v trgovsko in obrtno zbornico vršile na pravilni uradni podlagi, da pa so se v začetku pisarniških priprav za volitve konstatirale nepravilnosti, glede katerih pa nima nobene opore, da bi bila z njimi v zvezi gg. Kregar in Štefe, in ki so se tudi pravočasno popravile, tako da niso na izid volitev imele nobenega vpliva; podrobnosti pa se bodo pojasnile v prihodnji javni seji trgovske in obrtne zbornice.

+ Beračijo in napadajo. V »Gospodarsko zvezo« se »Narod« vsak dan zaletava s svojimi lažmi. Naj ga dobro urejena »Gospodarska zveza« nič ne briga. »Narod« naj vprašuje raje, kdaj bo konkurz pri Reissnerjevem uradniškem konsumnem društvu, ki je »Narodu« mnogo bližje. Nekoliko predrzno je prosjačiti podporo za ta majajoči se konzum pod liberalnim vodstvom, v isti sapi pa napadati naše gospodarske organizacije. Naj bi »Narodova« gospoda pometala samo pred svojim pragom, kjer ima dela sedaj za več let! Mladini so včeraj v svojem glasilu zapisali veliko predrznost, da obrtno-pospeševalni zavod ne sme dobiti državne podpore, dokler je predsednik zavoda Ivan Kregar. Dasi je taka pisava neumnost, kakršna niti odgovora ne zasluži, vendar je to tudi taka predrznost, da je edin primeren odgovor na to: da nastopajo naši somišljeniki vedno in povsod proti vsaki podpori zavodom in ljudem, ki so v kateremkoli stiku z raznimi Ribnikarji in Reissnerji! To je edino primeren in zdravilen odgovor na napade ljudi, ki imajo okolu sebe polno konkurzov, a so še tako predrzni, da ne prenehajo s svojimi napadi.

+ »Jutro« je oficijelen organ »Učiteljske tiskarne«, koje upravni svet je včeraj v njem na uvodnem mestu priobčil svojo »obrambo«, ki smo jo že v soboto kritično osvetlili. Upravni svet »Učiteljske tiskarne« s tem dokazuje, da je »Jutro« njegovo glasilo, oziroma oficijelno glasilo liberalnega učitelstva, kojega generalni štab podaja svoje uradne izjave v »Jutru«. Za vse lumparije te kloake je torej v polni meri odgovorno liberalno učiteljstvo, ki bo zato tudi v polni meri od naše strani poplačano.

+ Promocija starešine »Danice«. V sredo 22. t. m. promovira na Dunaju za doktorja prava odvetniški kandidat g. Karol Sabec, doma iz Selc pri St. Petru na Krasu. Najiskrenejše čestitke.

+ Promocija. V torek, dne 21. t. m. bo promoviran na staroslavni Karlo-Ferdinandovi češki univerzi v Pragi g. Rudolf Ravnik, koroški rojak, za doktorja prava. Iskreno čestitamo!

— Shod zaradi nove šole na Selu. Včeraj dopoldne je bil shod pri gosp. Jos. Oražmu na Selu. Sklical ga je župan Oražem. Ker se občinska seja glede sveta za novo šolo ni mogla zjediniti, je župan hotel izvesti sodbo občanov, slišati glas ljudstva. Povabil je v ta namen Vodmatčane, Seljane in Moščance na razgovor. V velikem številu so se zbrali ti občani po deseti uri v prostorih g. župana. Prišla sta tudi neobčana Adolf Ribnikar in Jakob Lavtar. Ze njihov vstop je razburil množico, da je kar završalo. Župan Oražem otvori zborovanje, pozdravi navzoče in izjavi, da zbor nima namena delati politiko, ampak pomeniti se in sklepati o blagru občine. Zato smejo na shodu govoriti le občani. Nato opiše najaktualnejšo potrebo v občini, potrebo, o ka-

potrebo po eni šoli. Leta 1905. je bilo potrebo po še eni šoli. Leta 1905. je bilo 330 otrok, l. 1909. že 680, l. 1910. pa že 800. Pokritje za ohreštevane in amoniziranje jo dolga na novi šoli je tu. To je naklada na alkohol, katera znaša letnih 7000 K, katero je g. Oražem pri občini sprečno izpeljal, in katero je tudi deželni odbor potrdil, z ozirom na to, da se bo z njeno pomočjo zidala nova šola. Nato imenuje tri ponudnike, ki prodajajo svet, in priporoča svet med Pečarjem in Privškom ob Zaloški cesti, ker tam mimo že pelje vodovod, in se bo voda upeljala z manjšimi stroški kakor drugod. Tudi kanalizacija v tem kraju bo deželni odbor v najkrajšem času odobril. Vsled tega bo mnogo cenejše zidati šolo na tem mestu kakor na svetu gg. Bremca in Lavriča, ali Predoviča za Abčinovim hlevom. Nato dobi besedo g. Predovič, ki se zavzema za to da se izbere svet Bremca in Lavriča. To seveda povdarja zato, ker bi bila šola blizu njegovih hiš in bi bilo njemu v korist. V nakladi na pijačo se tudi obregne Predovič, češ, da so gostilničarji udarjeni. Pa zbrana množica je mogočno protestirala proti temu in glasno zaklicala: Mi smo prizadeti, gostilničarji imajo še profit. Hvalil se je Predovič, da je spravil blagostanje v občino; pa zadoneli so mu na uho glasovi: »O ja, s koruzniki!« Teško so poslušali Predoviča, slišali so se klici: »Nehaj no govoriti!« in »besedo mu vze-mi«. — Besedo dobi g. Fr. Karpe. Karpe interpelira župana, naj vendar razloži, zakaj kupuje nov svet za šolo, ko je že lansko leto g. Predovič podaril svet v vrednosti 10.000 K in še v gotovini dal 1000 K. Župan Oražem naj pove, kje je tisti svet in denar. Župan Oražem izjavi, da občina nima ne sveta ne denarja za šolo od g. Predoviča. Pač so časopisi, seveda liberalni, hvalili in v nebesa povzdigovali g. Predoviča, da je podaril svet v vrednosti 10.000 K zraven pa še v gotovini 1000 K. G. Oražem tudi izjavi, da je zavoljo pisanja po časopisih pri občinski seji že lansko leto zahteval naj se g. Predovič v zapisniku zaveže, da res svet daruje in da v gotovini še 1000 K, pa g. Predovič ni hotel. — K besedi se oglasi gosp. Westner, ki prav toplo priporoča, naj se kupi svet kakor ga nasvetuje g. župan, in podpre svoje priporočilo s prav stvarnimi vzroki. Mnogo ceneje se bo zidalo tu, kakor na kakem drugem svetu. Vodovod in kanalizacija bosta tu mnogo menj stala. — Zopet dobi besedo g. Predovič, ki priporoča svoj predlog. Pa zbrani občani niso sprejeli njegovega predloga, ampak predlog g. župana Oražma. Lavtar je zahteval besedo, a ker je župan Oražem koj sprva izjavil, da smejo govoriti le občani, je ni dobil, da se množica ne bi po nepotrebnem razburjala. — Nato so se podpisavali za Oražmov predlog. Brez razlike strank so se podpisali 104 (stoinštirje) posestniki. Zoper jih je bilo 8 do 10 iz Zelene jame, ki se niso strinjali z županovim predlogom, kakšne želje pa so imeli, pa niso povedali. Zborovanje je zanimivo zato, ker se je pokazalo, kdo res skrbi za blagor občine. To je tisti Oražem, katerega »Narod« in »Jutro« dan za dnevom blatita in grdit. Če se Oražmov predlog kmalu izpelje, bo prišlo res blagostanje v občino. Hiše bodo na vrednosti poskočile, stanovanja se bodo lahko oddala in hiše ne bodo stale prazne. Zadovoljen sem šel včeraj s shoda in priznam, da se vsi župani, kar smo jih imeli v vseh letih, niso vsi skupaj toliko brigali za blagor občine, kakor se briga g. Oražem v teh kratkih mesecih kar on gospodari. Reci kdo kar hoče, res je pa le to, da se Oražem zelo briga zato, da bi občino povzdignil. Imenitno je bilo to zborovanje tudi zato, ker smo se prepričali kako so nas lagali in farbali liberalni časopisi in govorniki takrat, ko so govorili in pisarili, da je Predovič podaril za šolo svet vreden 10.000 K in zraven še v gotovini 1000 K. Zanimivo shod tudi, ker so ljudje pokazali, da tudi sami kaj mislijo, in si ne puste diktirati kar od enega. Zvedeli smo tudi, da bo prihodnje nedeljo protestni shod v Zeleni jami zoper shod pri Oražmu. Potegniti se hočejo zato, da se sedanja petrazredna šola na Polju razširi in dozida. To bo komedija! Tisti ljudje, ki so dosedaj vedno in povsod in pri vsaki priliki grozovito udrihali čez šolo na polju, se bodo zdaj potegnili zanjo. To bo hinavščina, ki jih bo veliko bila po zobeh.

+ **Nevarno obolel** je, kakor čujemo, svetnik Janez Berlic, župnik v Srednji vasi. Priporoča se sbratom v molitev.

— **Umrl** je na Lipoglavem posestnik Franc Babnik. Rajnik je bil mož stare korenine, cerkveni ključar dolgo vrsto let ter vobče spoštovan. Z njegovo smrtjo se je zopet zmanjšala že tak mala vrsta mož starih šeg in stare

kranjske poštenosti. Dopolnil je 79 let požrtvovalnih ter trudapolnih, za katere naj ga Bog bogato nagradi v večnosti.

— **O oporoki gospe Hočevarjeve** se poroča, da je v oporoki določila 200.000 kron za kak deklinski zavod v svojem rojstnem mestu Radovljica pod oskrbjo tamošnjega dekana in pod vodstvom kakega reda. Lepo je omislila svoje sorodnike Mulley. Ker je krško mesto še za čas svojega življenja bogato obdarovala, je sedaj poleg malih svot zapustila le sodnemu okraju 15.000 K za zamenjane otroke. Dobili so pa izdatne svote razni zavodi v deželi, kakor bolnišnica v Kandiji, Marijanišče, Lichtenturn in drugi, tudi zavodi v Gradcu, posebno lepo svoto je določila za dijaške ustanove.

— **Mlekarski tečaj** priredi deželni odbor v času od 20. aprila do 15. septembra t. l. na zadružni mlekarni in na Vrhniki. V tečaj bo deželni odbor sprejel 14 učencev. Na Kranjsko pristojni učenci plačajo za hrano, stanovanje in pouk za ves čas tečaja po 150 K, izvenkranjski učenci pa po 250 K. Šestim na Kranjsko pristojnim učencem podeli deželni odbor popolnoma prosto mesto. Prošnje za sprejem je vlagati na deželni odbor do 5. aprila t. l. Prošnjam se morajo pridati dokazila o dovršeni starosti 16 let, o domovinski pravici, o primernem zdravju in o lepem vedenju. Učenci, ki se bodo učili popolnoma na svoje stroške, morajo priložiti tudi obvezno pismo staršev ali varuhov, da bodo plačevali zanje oskrbino.

— **Iz strahu pred kaznijo v smrt.** Nikolaj Kovač, star 23 let, pomorščak v vojni mornarici je sinoči v Trstu na stopnicah hiše št. 13 v ulici Cavana izpil precejšnjo dozo karbolne kisline. Preden so ga prenesli v vojaško bolnišnico je pa že umrl. Kovač je bil v Trstu na dopustu. Ker je pa dopust že pretekel in se ni vrnil k svoji posadki, se je bal kazni in strah pred kaznijo ga je baje gnal v smrt.

— **V Ameriki umrli rojaki.** V Jolietu je umrl Ivan Poč, star 65 let, rojen v Semiču na Dolenjskem. Pokojnik je bival v Ameriki čez 30 let. — Umrli je v Rockdalu blizu Jolietu gospa Marija Anzeljc, stara okoli 29 let, dva dni po porodu. Zapušča soproga in otroke. — V Calumetu je umrla žena našega rojaka Petra Stefaniča, Marija, katerega je zapustila v najlepši dobi svojega zakonskega življenja z eno hčerko, ki še ni tri leta stara. — Istega dne je bila v Calumetu pokopana gospa John Rom iz Lauriuma, katero je zadel srčna kap. V nedeljo zvečer dne 19. februarja se je obitelj še veselo pozdravila, ko je mož odhajal na delo. V jutro je mož po svojem povratku našel svojo ženo mrtvo v sobi. — Dne 2. sušca je umrl na operaciji v Lincoln Hospitalu v New-Yorku slovenski rojak Fran Stuhec, 41 let star, doma v Veliki Nedelji na Štajerskem. Bolehal je za želodčnim rakom. — V Iselin, Pa., je umrl dne 27. svečana Slovenec Fran Lipovc, doma iz Jezera, fara Preser. Bolan je bil samo dva dneva. — V Chicagu je umrl Frank Kužnik, star 23 let, doma iz ajdovške fare pri Žužemberku. Ponesrečil je pri delu. Ležal je potem osem tednov v bolnišnici. — V New-Yorku je umrl Josip Kolenec, doma iz Mirne peči na Dolenjskem. V Ameriki zapušča žalujočo vdovo s štirimi otroci.

— **Potovanje Clemenceau-ja v Dalmacijo.** Dalmatinski listi poročajo, da namerava potovati prihodnji mesec v svrhu študij George Clemenceau v Dalmacijo, kjer bo proučeval stare umetnine in druge lepote dežele.

— **Zastrupiti se je hotel** v Trstu 18. t. m. zaradi nesrečne ljubezni vojak c. kr. mornarice Franc Kovač, rojen v Trstu, pristojen pa v Vipavo.

— **Tržaški svedroci** so 18. t. m. vlomili v blagajno trvdke Depul na rivi dei Pescatori in odnesli 500 K, dočim so vrednostne popirje za 10.000 K pustili. Nato so v kleti izpili še dve botilki konjaka in se poslovili.

— **50letnico** svojega delovanja v vojaški službi praznuje 20. t. m. podadmiral Julij pl. Ripper.

— **Umrl** je v Benkovcu v Dalmaciji veleposestnik Niko Dapar, ki je mnogo deloval za povzdigo Dalmacije.

— **Šola enoletnih prostovoljcev.** Enoletne prostovoljce 28. pehotne divizije bodo v svrhu praktičnega šolanja 22. t. m. združili v Bazovici. Prostovoljci 97. pešpolka se odpeljujejo po železnici v Sežano, oni 47. pešpolka pa na Opčino. Za poveljnika združenih prostovoljskih šol je bil imenovan stotnik 97. pešpolka Maksimilijan pl. Catinelli.

— **Slovenska poroka v Ameriki.** V Kansas City, Kans., se je poročil rojak Peter Mihelič z gospodično Josipino Popovčec.

— **Argentinsko meso** so prodajali v Poreču na Istri za 2 kroni kilo!

— **Kaznjenica v Gradšču** se baje opusti ter se preselijo kaznenci v Maribor. — Take vesti smo čuli že opetovano v zadnjem času.

Štajerske novice.

— **Shod v Trbovljah.** Včeraj se je vršil v Društvenem domu v Trbovljah zelo dobro obiskan shod J. S. Z., na katerem sta govorila poslanca dr. Benkovič in Gostinčar. Zborovalci so z največjim zanimanjem poslušali govornika, ki sta govorila o delavskih težnjah in potrebi organizacije.

— **Slov. kat. akad. tehn. društvo »Zarja«** si je izvolilo za letni tečaj 1911 sledeči odbor: iur. Anton Ogrizek, predsednik; iur. Anton Kodre, podpredsednik; iur. Joško Šenk, tajnik; iur. Jakob Hodžar, blagajnik; phil. Jos. Gombotz, knjižničar; iur. Vekoslav Remec, gospodar; iur. Pavel Rupnik, odborniški namestnik.

— **Zopet otroci zažgali.** Od Sv. Lovrenca na Dravskem polju se nam piše: V četrtek, 16. t. m. je nastal ogenj v Župeči vasi pri posestniku Pišku; zgorelo je njemu in še dvema posestnikom gospodarsko poslopje; le s težavo se je zabilo, da se požar ni še razširil, ker stojijo hiše druga tik druge. Pri dveh hišah niso bili domači doma. Zanetili so baje otroci.

Ljubljanske novice.

— **Ij Nadomestna volitev za deželni zbor v Ljubljani** namesto odstopivšega dr. Oražma bo dne 16. maja.

— **Ij Za rešitev obrtništva.** V nedeljo, dne 19. t. m. se je vršil v »Rokodelskem domu« občni zbor »Obrtno-kreditne zadruge« v Ljubljani. Iz poročila posnemamo, da je ta denarni zavod, ki je osnovan po načelih, da se reši obrtniško finančno vprašanje, na svojem mestu. Zavod, ki je pod strogim nadzorstvom »Zadružne zveze«, nudi malemu obrtniku kredit, in sicer daje posojila na obroke, sprejema račune v inkaso, eskomptne menice, vlaga kavcije itd. Zadruga šteje okrog 100 članov, večinoma boljše situiranih in malih obrtnikov z deleži po 100 K. Upravi odbor 11 članov, kakor tudi nadzorni odbor sta bila letos na novo voljena večinoma iz prejšnjih gg. odbor-nikov, ki nam dajo popolno jamstvo, da bode zavod uspeval. Vse obrtnike kakor tudi prijatelje obrtnega stanu pa vabimo, da podpirajo zavod, bodisi da pristopajo kot člani ali da vlagajo svoje prihranke v ta zavod, kjer je denar popolnoma varno naložen, saj je vendar že čas, da se obrtniško finančno vprašanje reši. Zavod ima svoje prostore v hiši Zadružne zveze in uraduje vsak dan ob navadnih uradnih urah. — Na občnem zboru, ki je bil prav mnogoštevilno obiskan, so se obravnavale tudi razne druge točke, važne za prospeh in napredek male obrti.

— **Ij Etbina Kristana Ljubljancanke** — odklonile. Soc. demokratska stranka je sklicala včeraj v areno v »Narodnem Domu« ženski shod. Hoteli so konkurirati s soc. demokrati po drugih mestih. Ljubljancanke pa so dale Kristanu imenitno »korbico«. Došlo je okoli 10 žensk — ki pa so izvedele, da soc. demokratje zanje niti toliko niso poskrbeli, da bi jim preskrbeli dostojen zborovalni prostor. Naposled so se še te rdeče dame skujale in zbežale. Etbina Kristan, lahko sedaj spiše dramo ali pa — burko!

— **Ij Trgovine** po Ljubljani so bile včeraj skoro vse zaprte. Tako je prav. Tudi trgovin, kim nastavljenec pravico!

— **Ij Voda v grlo teče** brez dvoma g. narodno - naprednemu poštnemu oficialu Bučarju. Mož ima namreč tudi delež »Glavne« in da bo pokrli škodo, ki mu jo bo povzročil delež, je bila njegova — oziroma pod imenom njegove žene — trgovina Kristofič - Bučar na Starem trgu včeraj popoldne odprta. Gotovo je včeraj toliko prodal, da bo lahko plačal delež, ki mu dela velike skrbi, da bi ne zvedeli o njem agenti.

— **Ij Ivan Hribar** je, kakor poroča »Agramer Tagblatt«, odklonil zopetno izvolitev v ljubljanski občinski zastop.

— **Ij V kačoliš o cerkev** je prestopil včeraj popoldne v cerkvi sv. Petra prostak artiljerijskega polka Peter Konrad, privrženec avgburške konfesije.

— **Ij Polkovnik Martin Radičevič**, poveljnik 27. pešpolka v Ljubljani, je postal, poveljnik 69. pehotne brigade v Karlsburgu. Vojaška posadka je ob tej priliki priredila po mestu mirozov in podoknico g. polkovniku. Za naslednika polkovnika Radičeviča je imenovan Adolf pl. Berg, gen. štabni šef 15. zbora.

— **Ij »Sarivari« Govekarjev** je včeraj v deželnem gledališču pogorel. Več jutri.

— **Ij »Shod«** pri Terpinu na Tržaško cesto so sklicali včeraj liberalci. Kakor po navadi so bili tu zbrani prijatelji bivšega magistratnega sistema iz raznih ljubljanskih okrajev. Celo gospod župnik Berce so poklerikalili ta shod. Na shodu je nastopil Reisner. Vse je pričakovalo, da poda Reisner na tem »shodu« izjavo, kako je pod njegovim načelstvom pričelo vzdihovati uradniško konzumno društvo in da bo storil slovesno obljubo, da bo sedaj ta kandidat »naprednjaštva« podpiral svojega sivolasega očeta. Mož pa je o tem molčal in pravil, da bi o nekem drugem lahko nekaj povedal, da pa »iz usmiljenega srca« tega povedati neče. O desetmilijonskem posojilu se je drznil ta profesor izreči, da je to podkupljena stvar in da se bo s tem denarjem hodilo od hiše do hiše ter kupovalo glasove za občinske volitve. V srce se je smilila navzočim liberalna inteligenca, ki pošilja na shode svojega zastopnika s takimi flavzami. Bo res čuden inteligen, ki bo volil Reisnerja, ki se prosjačenja pri »klerikalcih« še vedno ni odvadil, kar ga pa ne ženira, da bi stisral arogantnost in ošabnost. Za Reisnerjem je govoril glede nevest njega vredni Ribnikar, ki je proglasil dr. Susteršiča za bodočega župana, ki si bo kupil konjička ter se bo na njem gugal na magistratu, če se bo nagnil nazaj, bo liberalno stranko potegnil k sebi, če se bo nagnil naprej, bo socialnodemokratsko stranko potegnil s seboj. Svojstva liberalne stranke torej Ribnikar imenitno pozna: dosledno se ta stranka vedno nagiba nazaj. Občinski program liberalne stranke je Ribnikar razvil s — psovkami. Proglasil je kratkomočno člane S. L. S. za razne sleparje, svinje, goljufe in lumpje. Kaj ta človek nafevlja, naj bo v dokaz to, da je trdil, da je dr. Susteršič zato za mornarico, ker ima brata pri mornarici. Tako razvijajo Reisnerji in Ribnikarji gospodarski občinski program. Ljubljancani bi morali biti presneto neumni, ako bi pri občinskih volitvah ne ostrigli take tiče. Za socialne demokrate je vprašal neki Sušnik, zakaj se liberalno mestno gospodarstvo ni nič brigalo za delavske hiše. Ribnikar je bil hitro pripravljen z odgovorom: Zato, ker ni nihče prosil! Za izvrševanje socialnih nalog se torej liberalce mora — prositi. Tako Ribnikar in Reisner blamirata na shodih sebe, pa tudi druge, ki ju še drže. In tako je prav!

— **Ij Škratinka** se silno širi med otroci v Ljubljani. V rodbini g. učitelja Galeta je pograbila ljubko dete. Ko sta mati in oče prišla od pogreba, našla sta mrtvo drugo dete. Pa tudi drugod po Ljubljani škratinka širi žalost in skrb. Skoro gotovo bodo morali ljudske šole zapreti.

— **Ij Deželne zveze kranjskih obrtnih združenj** občni zbor se bode vršil v ponedeljek dne 27. marca 1911 v posvetovalnici ljubljanskega mestnega magistrata ob 3. uri popoldne.

— **Ij Luka na Prulah.** Včeraj si je marsikak sprehajalec ogledoval dela pri Gruberjevem prekopu. Posebno je občinstvo zanimalo »pristanišče« na Ljubljani. Devet obsežnih čolnov, med katerimi je bil eden pravi kolos, je bilo privezanih ob bregu, za njimi je pa počival parnik, iz katerega se je še kadilo. Z zadovoljstvom bležimo, da je ta parnik izgubil svoje prejšnje ime in ima sedaj spredaj na obeh straneh v lepi slovenščini dvakratni napis »Ljubljana«. Velikanski čoln »Noetova barka«, ki ga grade na Prulah za plavalni bager, tudi vzbuja splošno pozornost, a še ni dograjen. Splošno: vse je zanimivo za naš čas.

— **Ij Umrl** je v soboto zvečer v tukajšnji deželni bolnici magistratni pomožni uradnik g. Alojzij Benda v 72. letu svoje dobe. Bil je tudi med zadnje živečimi »Mehikanci«. Pogreb je danes popoldne ob petih.

— **Ij Nagla smrt.** V soboto ob pol peti uri popoldne se je pri delu v Ribji ulici nagloma zgrudil na tla 72 let stari delavec Tomaž Hočevar iz Zadvora pri Dobrunjah. Policijska komisija je konstatirala, da je starčka zadela kap ter odredila, da so njegovo truplo prepe-ljali v mrtvašnico k Sv. Kristofu.

— **Ij Umrl** so v Ljubljani: Tomaž Hočevar, zidarski delavec, 72 let. — Fran Škraba, tesarjev sin, 4 leta. — Marko Vider, železniški delavec, 76 let.

— **Ij Aretacija.** Pred nekaj dnevi je prišel v nek tukajšen hotel nek elegantno oblečen gospod in si najel sobo. Drugi dan se je hotel odpeljati, ne da bi bil račun šestih kron poravnal. Zadevo so naznanili policiji, ki je moža v osebi, kakor se je vpisal v zglasilni listek Hypolit Szeparsky, trgovec iz Dunaja aretovala. Pri preiskavi njegove sobe, je našla policija nabit revolver.

Na policiji je rekel, da je Hypolit Fischer pl. Fischering iz Galicije. Policija je tudi dognala, da se je aretovanec po raznih krajih pečal s hazardno igro ter da je v Trstu popustil nekaj dolga. V Trstu je bil zglašen pod imenom Hypolit Pričza. Sumijo ga neke defraudacije in so ga izročili sodišču.

Ij Pobegnil je dne 15. t. m. od svojih starišev na Dunaju 14letni Alfred Rieder, sin sprevednika državne železnice. Deček se je baje podal proti jugu. Kjer bi se utegnil pojaviti, naj ga takoj izroče prvi varnostni oblasti.

Ij Gozdna tatvina. Pred kratkem je bilo na neki parceli v spodnje-šišenskih gozdovih izpuljenih in ukradenih 16 mladih smrečic starih po 13 let.

Razne stvari.

Samoumor protestantskega župnika. Iz Würzburga poročajo: V soboto se je ustrelil tu protestantski župnik Sicherstiel, baje v hipni zmedenosti.

Učitelj na smrt obsojen. Iz Insterburga poročajo: Porotno sodišče je na smrt obsodilo učitelja Viljema Czwalnia, ker je umoril svojo ljubimko.

NOVE SABORSKE VOLITVE NA HRVAŠKEM.

Glede vesti o odstopu hrvaškega bana Tomašića se poroča iz informiranih političnih krogov, da se pričakuje v juniju razpustitve hrvaškega sabora, katerega zasedanje je bilo prejšnji teden odgodoeno. Nove volitve, ki bodo v jeseni, ne bo več vodil sedanji ban Tomašić. Za naslednika banu se imenujeta grof Erdödy in grof Kulmer.

NAPAD RDEČIH ANARHISTOV NA UREDNIKA KRŠČANSKO - SOCIALNEGA LISTA.

V petek, 17. t. m., je v Črnovicah odrla v uredniške prostore krščansko-socialnega lista »Bukowinaer Volksblatt« organizirana tolpa anarhističnih socialnih demokratov ter napadla urednika omenjenega lista, Wysloužila, ki se je branil pred tolpo cele četrte ure z revolverjem v roki, dokler ni došla policija. Ta afera je zbudila v Črnovicah veliko senzacijo in ogorčenje vsled nasilnega rdečega terorizma. Policija in državno pravdnstvo sta uveljavila že obširno preiskavo zaradi tega

Položnice v današnji številki dobe oni p. n. naročniki, katerim koncem meseca poteče naročnina na »Slovenca« oziroma je že potekla s 15. marcem. Naj se jih izvolijo poslužiti čimprej, da ne bo kakih nepravil.

Telefonska in brzojavna poročila.

POSVEČENJE TRŽAŠKEGA ŠKOFA.

Trst, 20. marca. Tu se je včeraj na slovesen način izvršilo posvečenje monsignora dr. Karlina za škofa tržaško - koperske škofije. Bazilika sv. Justa je bila sijajno razsvetljena in opremljena, ljudstva je bila navzoča silna množica, zastopane so bile vse oblasti, na čelu jim cesarski namestnik princ Hohenlohe in župan dr. Valerio. V cerkvi je opravljala službo mestna straža in mestno ognještvo. Novemu škofu so asistirali nadškof dunajski dr. Nagl, ki je izvršil posvečenje, metropolit goriški dr. Sedej, knezoškof ljubljanski dr. Jeglič, škof poreški dr. Flapp in škof krški dr. Mahnič. Slovesno opravilo je trajalo od 9. ure dopoldne do 11. ure. Potem so se škofje z novim škofom odpeljali v škofijo. Nasproti novemu škofu se kažejo od vseh strani brez ozira na narodnost in stranke velike simpatije.

ORGANIZACIJA KRŠČANSKO - SOCIALNE STRANKE.

Dunaj, 20. marca. Tukaj se je včeraj vršil v zborovalni dvorani magistralnega poslopnja shod zastopnikov krščansko - socialne stranke na Dunaju, ki se more imenovati I. shod dunajske krščansko - socialne stranke v organizacijske svrhe. Sklenilo se je osnovati na Dunaju trdno strankarsko organizacijo, katere dozdej ni bilo. V vodstvo dunajske krščansko - socialne stranke so izvolili šefa celotne stranke, krščansko - socialnega ministra, predsednika zbornice, dunajske župane, predsedstvo kluba v zbornici, predsedstva antisemitičnega kluba v nižjeavstrijskem deželnem zboru, člane meščanskega kluba in zastopnike posameznih dunajskih stanovskih organizacij. Nato je govoril Gessmann.

130 ARETACIJ NA DUNAJU.

Dunaj, 20. marca. Tu so se vršile včeraj volitve zastopnikov trgovskih uradnikov in sotrudnikov v bolniško blagajno. Stali so si nasproti na eni strani socialni demokrati, zvezani s

»frazzinom«, na drugi pa krščanski socialci, zvezani z antisemiti in nemškimi nacionalci. Policije je bilo konstatirano 800 peš in na konjih. Aretirali so 130 oseb. Zmagali so socialnodemokratski in frazinski kandidati.

MLADOČEŠKA STRANKA.

Praga, 20. marca. Tu je zboroval izvršilni odbor mladočeške stranke pod predsedstvom poslanca Kramařa, ki je med drugim izjavil, da stališče Mladočehov nasproti vladi ne more biti drugačno kakor opozicionalno.

ZVEZA AVSTRIJSKIH INDUSTRIJCEV.

Dunaj, 20. marca. Tukaj je včeraj zborovala Zveza avstrijskih industrijcev, oziroma zastopnikov akcijskih družb. Shod je odločno protestiral zoper sklep subkomiteja avstrijske zbornice, da se uvede davek na akcijske družbe in oblasti dovoli v davčne namene upogled v poslovne knjige. Shod je tudi zahteval pametnejšo postavodajo glede akcijskih družb ter izvolil poseben komite, ki naj sestavi tozadevne zahteve industrijcev in jih predloži vladi ter parlamentu.

CESAR OBISKAL KNEGINJO ELIZABETO WINDISCHGRAETZ.

Dunaj, 20. marca. Cesar Franc Jožef je danes obiskal svojo vnukinjo kneginjo Elizabeto Windischgraetzovo v sanatoriju Löw. Kneginji je veliko boljše.

ZA ŽENSKO VOLILNO PRAVICO.

Berolin, 20. marca. Tudi tu se je vršilo 41 socialnodemokratskih shodov za žensko volilno pravico. Demonstracij na cestah ni bilo.

ZLOČINI V BEROLINU.

Berolin, 20. marca. Tu so se v noči od sobote na nedeljo izvršili štiri zločini. Neznanec je umoril neko zloglasno žensko, neka druga ženska te vrste pa je bila hudo ranjena in skoro zadavljena. Nekega alkoholika je ubila lastna žena, nek delavec pa je smrtnonevarno ranil neko gostilničarko.

Po prestanih ošpicah

je glavna stvar, da se moči zopet zelo hitro ponove in s tem odstranijo nevarne komplikacije. Scott-ova emulzija je za ta namen materi najboljši prijatelj. Scott-ova emulzija obstoji v glavnem iz najčistejšega in najboljšega ter najbolj učinkujočega norveškega ribjega olja in je kljub temu skozi in skozi slanejša, lažje prebavna in bistveno bolj učinkujoča kot navadno ribje olje.

Scott-ova emulzija

je zelo zanesljivo, gotovo in izborna krepično sredstvo, ki vam bode gotovo prineslo zanesljiv uspeh.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vln.

Dobl se v vseh lekarnah.

Proda se dobro ohranjen

šivalni stroj

Streliška ulica, št. 4. pritl.

85 38

Dobro Idoča restavracija

z lepim senčnatim vrtom na Dunajski cesti, je za majev termin eventuelno en mesec pozneje radi rodbinskih razmer za oddati. Poizve se v pivovarni »Union« v Spodnji Šiški.

853 2

Več izurjenih

910

delavk za pletenje nogavic na stroju sprejme

M. Franzl, Ljubljana, Privoz 10.

Kuharica

ki je služila že več let v župnišču, išče službe pri kakem župniku. — Oglasi poštno ležeče št. 99, Koper, Istra.

700 3

Stalno in dobro službo iščem

za hišnika

ali kako drugo tem enako službo, izučen rokodelstva, oženjen, si r 25 let. Naslov pove uprava tega lista.

920

918

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena in nepozabna soproga, mati oziroma stara mati, gospa

Viktorija Blaj roj. Pavlič

danes dne 19. marca ob 6. uri zjutraj, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, po kratki in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v torek dne 21. marca zjutraj iz hiše žalosti na pokopališče v Zagorju ob Savi.

Sv. maša zadušnica se bode brala v domači župni cerkvi v Zagorju ob Savi.

Blago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Zagorje ob Savi, dne 19. marca 1911.

Mihael Blaj, soprog.

Antonija Pfeifer roj. Blaj, Ana Hauptmann roj. Blaj, Pavla Strajnar roj. Blaj, Franciška Eržišnik roj. Blaj, Kati Brglez roj. Blaj, Matilda, karmelitarica, Marija, Pepca, Rezi, Lina, Viki, hčere.

Miško, Alojzij, sinova.

Vsi vnuki in vnukinje.

: Naročaito „Slovenca“ :

Zahvala.

911

Ob pretresljivi izgubi svojih predragih in nepozabnih v Bogu počivajočih otrok

Stanislava in Rozike Galč

nam je došlo tolikanj sožalja, da nam ni mogoče se zahvaliti vsakemu posebej.

Zato izrekamo ginjeno zahvalo vsem, ki so nam ob kruti izgubi pomagali prenašati hudi udarec britke usode s sočutjem in tolažili, vsem darovalcem krasnih vencev in sopkov, vsem, ki so izkazali zadnjo čast z mnogobrojnim spremstvom. Iskreno zahvalo izrekamo posebno blagim gospem Dularjevi, Kovačevi, Nagličevi in Zavodnikovim, ki so jima lajšale njihove bolečine v bolnišnici in ob smrtni uri.

Vsem še enkrat tisočera hvala!

V Ljubljani, dne 20. marca 1911.

Žalujoči ostali.

921

Jožef Selan, poduradnik juž. žel. v p. in posestnik naznanja v svojem in v imenu svojega sina Jožefa vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da mi je naša preljubljena, soproga, dobra mati in teta, gospa

Marija Selan roj. Sojar

posestnica

danes ob 7. uri zvečer po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajočo v 63. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Zemeljski ostanki preblage pokojnice se bodo slovesno blagoslovili v torek dne 21. marca t. l. ob 5. uri popoldne v Leonišču in nato prepeljali na pokopališče k Sv. Križu k zadnjemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah.

Drago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, 19. marca 1911.

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Oglejte si! veliko zalogo koles z originalno znamko

„PUCH 1911“

pri Fr. Čudnu trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica, samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od 110 K naprej vedno v zalogi.

Zaloga šivalnih strojev: Singer, Ringschiff. Pouk za strojno vezenje gratis.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

Ceniki zastoj, poštne prosto. — Ceniki zastoj, poštne prosto.

913

Pri demoliranju hiš v okolici nemškega gledališča se proda večjo množino še uporabnega stavbnega materiala in sicer:

strešno opeko, zidno opeko, kamenje, okna, vrata, peči, železje, štedilnike i. t. d.

Ogleda se na licu mesta in da pojasnila delovodja Kranjske stavbinske družbe g. Ant. Žumer.

900 3